

UNA INTERVENCIÓ PRIMERENCA EN LES DIFERÈNCIES D'APRENENTATGE

Formació 2025 TEA

CONCEPTE

El TEA (Trastorn de l'Espectre Autista) és una condició del desenvolupament neurològic que afecta en com una persona interacciona, comunica i procesa la informació. Aquest trastorn és molt variable en la manifestació, per aquest motiu es denomina "d'espectre", ja que pot afectar a les persones de maneres molt diferents i en diferents graus de gravetat.

**INTERACCIÓ
SOCIAL**

LLENGUATGE

EMOCIONS

COMUNICACIÓ

RECORREGUT HISTÒRIC

1. Primers estudis i descripcions (1908-1943):

1908: El terme "autisme" va ser utilitzat per primera vegada per el psiquiatra suís Eugen Bleuler per descriure un símptoma de l'esquizofrènia, caracterizat per una autoabsorció patològica.

1943: El psiquiatra austríac Leo Kanner publicà un article on descrivia a 11 infants amb un patró de comportament que li va anomenar "autisme infantil". Va identificar característiques com la dificultat per relacionar-se amb altres persones, amb una resistència als canvis e interessos restrictius i repetitius.

2. Desenvolupament del concepte (1944-1970s):

1944: L'any següent, Hans Asperger, un psiquiatra austríac, va descriure un conjunt de comportaments similars en nens amb una afectació més lleu del llenguatge i les habilitats cognitives. Aquestes descripcions més tard es coneixerien com a Síndrome d'Asperger.

1950s-1970s: Durant aquestes dècades, la comprensió de l'autisme va evolucionar. Es va començar a diferenciar clarament de la discapacitat intel·lectual i altres trastorns mentals. S'incrementaren els estudis que examinaven les causes genètiques i neurològiques de l'autisme.

RECORREGUT HISTÒRIC

3.Consolidació del concepte (1980s-1990s):

- **1980:** El Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals (DSM-III) de l'Associació Americana de Psiquiatria va incloure l'autisme infantil com diagnòstic a part.
- **1994:** La quarta edició del DSM (DSM-IV) va introduir el terme "trastorns generalitzats del desenvolupament" (TGD), que incloïa l'autisme, la Síndrome d'Asperger i altres trastorns relacionats.

4.Evolució cap el concepte actual (2000s-present):

- **2000s:** Major comprensió i reconeixement de l'autisme com un espectre, amb una ampla gama de manifestacions i severitats.
- **2013:** La cinquena edició del DSM (DSM-5) va introduir el terme "trastorn de l'espectre autista" (TEA), unificant l'autisme, el Síndrome d'Asperger i altres trastorns generalitzats del desenvolupament sota una sola categoria diagnòstica. Aquest canvi reflectia la comprensió de que aquestes condicions comparteixen una base comú però es manifesten de maneres diverses.

5. Investigació i consciència actual:

- L'investigació del TEA continua expandint-se, amb enfoc en la genètica, la neurociència i les intervencions terapèutiques.
- Hi ha més consciència i acceptació social del TEA, amb un enfocament a la inclusió i el recolzament les persones autistes i els seus familiars.

La majoria dels investigadors estan d'acord que el TEA és resultat d'una interacció complexa entre **factors genètics i ambientals**.

Aquesta interacció pot variar significativament entre individus, el que contribueix a la variabilitat de manifestacions dins de l'espectre autista.

Factors Genètics:

- **Herència:** Els estudis han demostrat que el TEA té un fort component genètic. Els germans de nens i nenes amb TEA tenen una probabilitat més alta de desenvolupar el trastorn comparat amb la població general.
- **Múltiples gens:** No hi ha un sol gen responsable del TEA. Diversos gens poden estar implicats, i l'interacció entre aquests gens poden contribuir al desenvolupament del trastorn. Alguns gens identificats inclouen els que estan involucrats en el desenvolupament neuronal i la comunicació sinàptica.
- **Mutacions de novo:** A més de l'herència, també s'han identificat mutacions genètiques de novo (mutacions que apareixen per primera vegada en un individu i que no són heretades dels pares) en persones amb TEA.

Factors Neurològics

- **Desenvolupament cerebral:** El TEA està associat amb diferències en l'estructura i la funció del cervell. Això inclou alteracions en la connectivitat neuronal i en l'activitat de diferents regions del cervell.
- **Neurotransmissors:** Hi ha evidències de disfuncions en els sistemes de neurotransmissors com la serotonina i el glutamat en persones amb TEA.

Factors ambientals

- **Exposicions durant l'embaràs:** Certes exposicions durant l'embaràs, com infeccions maternes, complicacions obstètriques o l'ús de certs medicaments, poden augmentar el risc de desenvolupar TEA.
- **Edat dels pares:** L'edat avançada dels pares, especialment del pare, s'ha associat amb un major risc de TEA.
- **Complicacions perinatales:** Algunes complicacions durant el part o immediatament després del naixement, com el baix pes en néixer o la hipòxia neonatal, també poden augmentar el risc.

TEORIES I HIPÒTESIS RELACIONADES

- **Teoria de la disfunció executiva:** Aquesta teoria suggereix que les persones amb TEA tenen dificultats amb funcions executives com la planificació, la flexibilitat cognitiva i el control inhibitori.
- **Teoria de la ment (Theory of Mind) :** Proposa que les persones amb TEA tenen dificultats per comprendre i preveure els estats mentals dels altres, cosa que afecta la seva capacitat per interactuar socialment.
- **Teoria de la coherència central debilitada:** Suggereix que les persones amb TEA tenen una tendència a centrar-se en els detalls en lloc de percebre els patrons generals, la qual cosa podria explicar les dificultats en la comunicació i la interacció social.

SENYALS D'ALARMA

SÍMPTOMES D'ALARMA EN LA COMUNICACIÓ SOCIAL

1. Dificultats en la interacció social:

- **Contacte visual limitat:** Evita o té poc contacte visual amb altres persones.
- **Absència de somriure social:** No respon amb un somriure quan se li somriu.
- **Manca d'interès per les relacions socials:** Mostra poc o gens d'interès per jugar o relacionar-se amb altres infants o adults.
- **Dificultat per comprendre els gestos i les expressions facials:** No entén o utilitza de manera limitada gestos com assenyalar, saludar o dir adéu.

2. Problemes de comunicació verbal y no verbal:

- **Retard en l'aparició del llenguatge:** No diu paraules simples als 12 mesos o frases de 2 paraules als 24 mesos.
- **Parla repetitiva o ecolàlica:** Repeteix paraules o frases escoltades (ecolàlia) en lloc de produir llenguatge propi.
- **Dificultat per iniciar o mantenir converses:** No inicia converses per si mateix o té dificultats per seguir una conversa.
- **Ús peculiar del llenguatge:** Pot parlar amb un to de veu o un ritme inusuals, o utilitzar paraules o frases fora de context.

SÍMPTOMES D'ALARMA EN LA COMUNICACIÓ SOCIAL

1. Patrons de comportament restrictius i repetitius:

- **Moviments repetitius:** Realitza moviments repetitius com aletejar amb les mans, balancejar-se, fer girar objectes o caminar de puntetes.
- **Interessos intensos i restringits:** Té un interès intens i fix en un tema o objecte específic, amb dificultat per canviar d'interès.
- **Rutines rígides:** Mostra una forta necessitat de seguir rutines estrictes i es molesta davant de canvis en aquestes.

1. Reaccions inusuals a l'entorn sensorial:

- **Hipersensibilitat o hiposensibilitat sensorial:** Pot mostrar una reacció exagerada als sons forts, les llums brillants, les textures, les olors o els sabors, o bé no reaccionar gaire davant d'aquests estímuls.
- **Conductes autolesives:** En alguns casos, pot mostrar comportaments autolesius com mossegar-se, colpejar-se o gratar-se.

SENYALS D'ALARMA

SÍMPTOMES D'ALARMA EN EL DESENVOLUPAMENT

1- Retard o regressió en el desenvolupament:

- **Perdua de habilitats adquirides:** Alguns nens poden perdre habilitats de comunicació o socials que havien adquirit anteriorment.
- **Desenvolupament desigual:** Pot tenir habilitats avançades en certes àrees, com la memòria o les habilitats espacials, però retard en altres, com la comunicació social.

SENYALS D'ALARMA PER EDAT

6 mesos:

- No mostra grans somriures o altres expressions d'alegria.

9 mesos:

- No comparteix sons, somriures o altres expressions facials.

12 mesos:

- No respon al seu nom.
- No balbuceja.
- No mostra gestos com assenyalar, mostrar, arribar o fer adéu.

16 mesos:

- No diu paraules individuals.
- A 24 mesos:
 - No diu frases de dues paraules que no siguin imitacions o repeticions.

IMPORTÀNCIA DE LA DETECCIÓ PRECOÇ

Intervencions primerenques: La detecció i

- intervenció precoç poden millorar significativament les habilitats socials, comunicatives i adaptatives dels nens amb TEA.
- **Suport a les famílies:** Les famílies poden rebre el suport i els recursos necessaris per ajudar al desenvolupament del nen/a.

DETECCIÓ PRIMERENCA

- **Primers signes:** Els primers signes del TEA poden aparèixer tan aviat com en els primers anys de vida. Els pares i cuidadors poden notar dificultats en la comunicació, interacció social i comportaments repetitius.
- **Pediatres i revisió del desenvolupament:** Durant les visites rutinàries de benestar infantil, els pediatres realitzen cribratges de desenvolupament per detectar qualsevol retard o anormalitat en el desenvolupament social i comunicatiu. Això normalment es fa als 18 i 24 mesos.
- **Eines de cribratge:** Es poden utilitzar eines estandarditzades com el M-CHAT-R (Modified Checklist for Autism in Toddlers, Revised) per identificar nens que necessiten una avaluació més detallada.

DIAGNÒSTIC FORMAL

- **Avaluació interdisciplinària:** Un diagnòstic formal de TEA requereix una avaluació exhaustiva realitzada per un equip multidisciplinari que pot incloure pediatres, psicòlegs, psiquiatres infantils, logopedes i altres especialistes.
- **Criteris diagnòstics:** El diagnòstic es basa en els criteris del Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals (DSM-5).
Els criteris inclouen dificultats persistents en la comunicació i interacció social, així com patrons restrictius i repetitius de comportament, interessos o activitats.
- **Història clínica i observació:** L'avaluació inclou una història clínica detallada, observació directa del comportament del nen i entrevistes amb els pares o cuidadors.

DIAGNÒSTIC TARDÀ

- **Síntomes menys evidents:** En alguns casos, el TEA no es diagnostica fins a l'edat adulta. Això pot ser degut a símptomes menys evidents durant la infància o a una major capacitat d'adaptació en entorns socials i laborals.
- **Avaluació psicològica:** Els adults que sospiten tenir TEA poden buscar una avaluació psicològica per part d'un professional de la salut mental amb experiència en trastorns del neurodesenvolupament.
- **Història personal i funcional:** L'avaluació inclou una revisió de la història personal, les dificultats socials i de comunicació al llarg de la vida, i una avaluació del funcionament actual en diferents àrees de la vida (social, laboral, etc.).

LA IMPORTÀNCIA DEL DIAGNÒSTIC PER A LA FAMÍLIA

1. Comprensió i claredat

Explicació del comportament: El diagnòstic proporciona una explicació clara dels comportaments i les dificultats del nen, ajudant les famílies a entendre millor per què el nen actua de certa manera.

Resposta a les preguntes: Les famílies sovint tenen moltes preguntes sobre el desenvolupament del seu fill. Un diagnòstic clar pot respondre a moltes d'aquestes preguntes, alleujant la incertesa i l'angoixa.

2. Accés a recursos i suports

Serveis i teràpies: Un diagnòstic formal obre la porta a una varietat de serveis i teràpies especialitzades que poden ajudar el nen a desenvolupar habilitats i millorar la seva qualitat de vida.

Educació especial: El nen pot tenir accés a programes d'educació especial i suports dins de l'entorn escolar, adaptats a les seves necessitats específiques.

3. Comunitat i suport emocional

Grups de suport: Les famílies poden connectar amb altres famílies que estan passant per experiències similars. Els grups de suport ofereixen un espai per compartir experiències, consells i suport emocional.

Reducció de l'aïllament: Saber que no estan sols i que hi ha altres persones que entenen els seus reptes pot reduir la sensació d'aïllament i proporcionar un sentit de comunitat.

LA IMPORTÀNCIA DEL DIAGNÒSTIC PER A LA FAMÍLIA

4. Planificació i estratègies efectives

- **Intervencions tempranes:** Amb un diagnòstic precoç, es poden implementar intervencions tempranes que poden tenir un impacte positiu significatiu en el desenvolupament del nen.
- **Estratègies de maneig:** Els professionals poden proporcionar estratègies específiques per abordar els desafiaments del nen, ajudant les famílies a manejar situacions difícils de manera més efectiva.

5. Alleujament de la culpabilitat i l'estrès

- **Reducció de la culpabilitat:** Els pares sovint se senten culpables o es pregunten si van fer alguna cosa malament. Un diagnòstic de tea pot alleujar aquesta culpabilitat, ja que subratlla que el tea és una condició del neurodesenvolupament i no és culpa de ningú.
- **Reducció de l'estrès:** Tenir una comprensió clara de la situació i accedir als recursos necessaris pot reduir l'estrès i l'ansietat que senten les famílies.

6. Expectatives realistes i planificació del futur

- **Establiment d'expectatives:** Les famílies poden establir expectatives més realistes sobre el desenvolupament i les capacitats del seu fill, la qual cosa pot ajudar a establir objectius adequats i assolibles.
- **Planificació a llarg termini:** El diagnòstic permet a les famílies planificar millor el futur del nen, incloent-hi la transició a la vida adulta i l'accés a serveis de suport continuat.

LA IMPORTÀNCIA DEL DIAGNÒSTIC PER A L'ESCOLA

- **Millora del desenvolupament:** Les intervencions tempranes poden ajudar a millorar significativament les habilitats de comunicació, socials i acadèmiques del nen, proporcionant una base sòlida per a l'aprenentatge futur.
- **Adaptació curricular:** Identificar les necessitats del nen aviat permet als educadors adaptar el currículum i les estratègies d'ensenyament per satisfer aquestes necessitats de manera més efectiva.
- **Recursos i serveis:** Un diagnòstic precoç permet accedir a recursos especialitzats i serveis de suport dins de l'escola, com ara logopèdia, teràpia ocupacional i suport psicològic.
- **Promoció de la inclusió:** Amb una detecció precoç, les escoles poden treballar per crear un entorn més inclusiu on els nens amb TEA se sentin acceptats i valorats.
- **Interacció social:** Els suports adequats poden facilitar la interacció social amb els companys, ajudant els nens amb TEA a desenvolupar habilitats socials i formar amistats.

LA IMPORTÀNCIA DEL DIAGNÒSTIC PER A L'ESCOLA

- **Menys angouxa per al nen/a:** Un diagnòstic i intervenció precoç poden reduir l'angoixa del nen al proporcionar-li eines i estratègies per afrontar els reptes acadèmics i socials.
- **Suport per als educadors:** Els mestres reben la formació i els recursos necessaris per gestionar millor les necessitats dels nens amb TEA, reduint l'estrès en l'aula.
- **Comunicació efectiva:** La detecció precoç fomenta una millor comunicació entre la família i l'escola, permetent una col·laboració més estreta en el desenvolupament i l'educació del nen.
- **Participació de la família:** Les famílies poden involucrar-se més en el procés educatiu, aportant informació valuosa i treballant conjuntament amb els educadors per donar suport al nen.
- **Preparació per al futur:** Les intervencions i suports adequats des d'una edat primerenca poden preparar millor els nens amb TEA per a una vida adulta més autònoma i satisfactòria.

INTERVENCIÓ A CASA. ORIENTACIONS

1. Crear un espai segur i ordenat

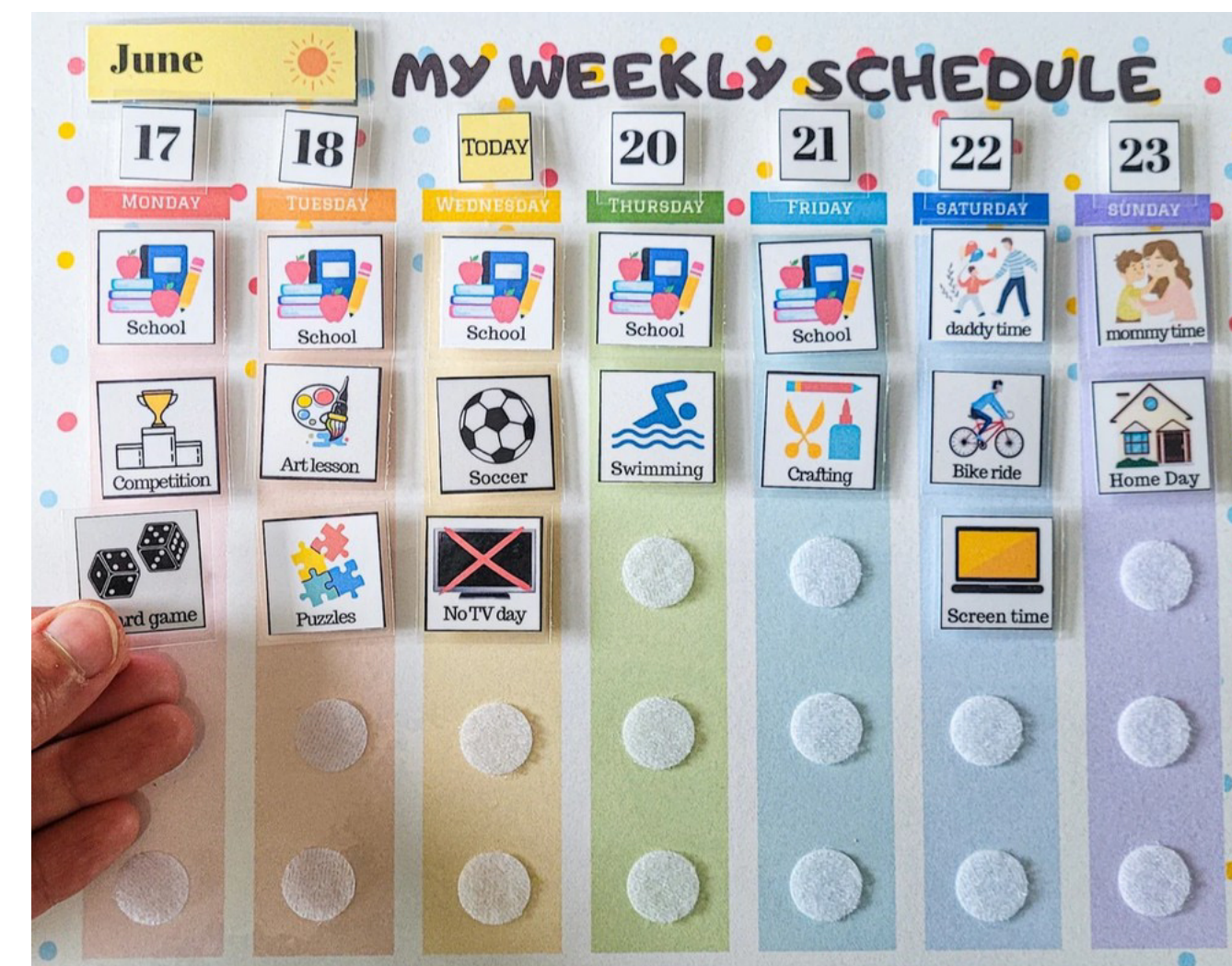
- **Zones de calma:** Proporciona espais tranquils i segurs on el nen pugui retirar-se si es sent sobreestimat o necessita relaxar-se.
- **Organització visual:** Utilitza etiquetes i imatges visuals per ajudar el nen a comprendre les rutines i les expectatives.

2. Mantenir una rutina consistent

- **Horaris previsibles:** Estableix rutines diàries i setmanals clares.
Els nens amb TEA solen beneficiar-se de la previsibilitat i la consistència.
- **Transicions suau:** Utilitza senyals visuals o temporitzadors per ajudar a gestionar les transicions entre activitats.

3. Fomentar la comunicació i l'interacció social

- **Comunicació visual:** Utilitza suports visuals com pictogrames o llibres socials per facilitar la comunicació.
- **Jocs interactius:** Fomenta jocs i activitats que promoguin la comunicació i la interacció amb altres membres de la família.

INTERVENCIÓ A CASA. ORIENTACIONS

4. Suport a les habilitats socials

- **Joc role-playing:** Fomenta el joc de rol per practicar habilitats socials com compartir, esperar el torn i interpretar emocions.
- **Modelatge de comportament:** Demostra i reforça comportaments socials positius que el nen pugui imitar.

5. Proporcionar oportunitats d'aprendre

- **Activitats sensorials:** Inclou activitats que estimulin els sentits, com jocs de textura, música suau o jocs d'aigua.
- **Interessos especials:** Aprofita els interessos especials del nen per afermar l'aprenentatge i l'engagement en activitats educatives.

6. Estratègies de maneig del comportament

- **Reforç positiu:** Utilitza recompenses i elogi per reforçar els comportaments desitjats.
- **Redirigir el comportament:** Desvia l'atenció cap a altres activitats quan es produeixin comportaments no desitjats.

7. Autocura per als cuidadors

- **Descans adequat:** Assegura't de cuidar de tu mateix i prendre temps per a la teva pròpia recuperació emocional i física.
- **Educació continuada:** Educa't sobre el TEA per entendre millor les necessitats i les millors pràctiques per al teu nen.

INTERVENCIÓ A L'ESCOLA. ORIENTACIONS

1 Estructura i Rutina

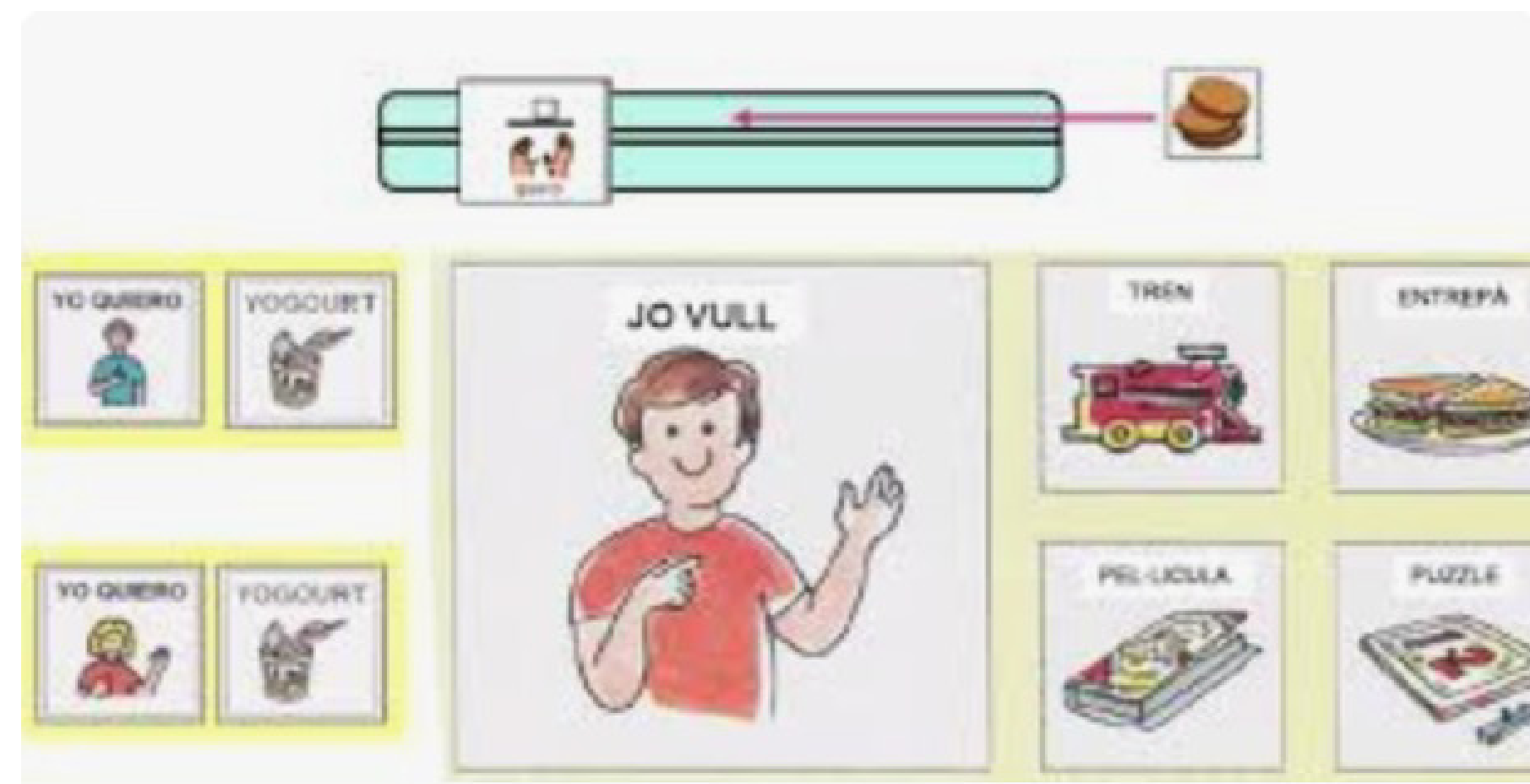
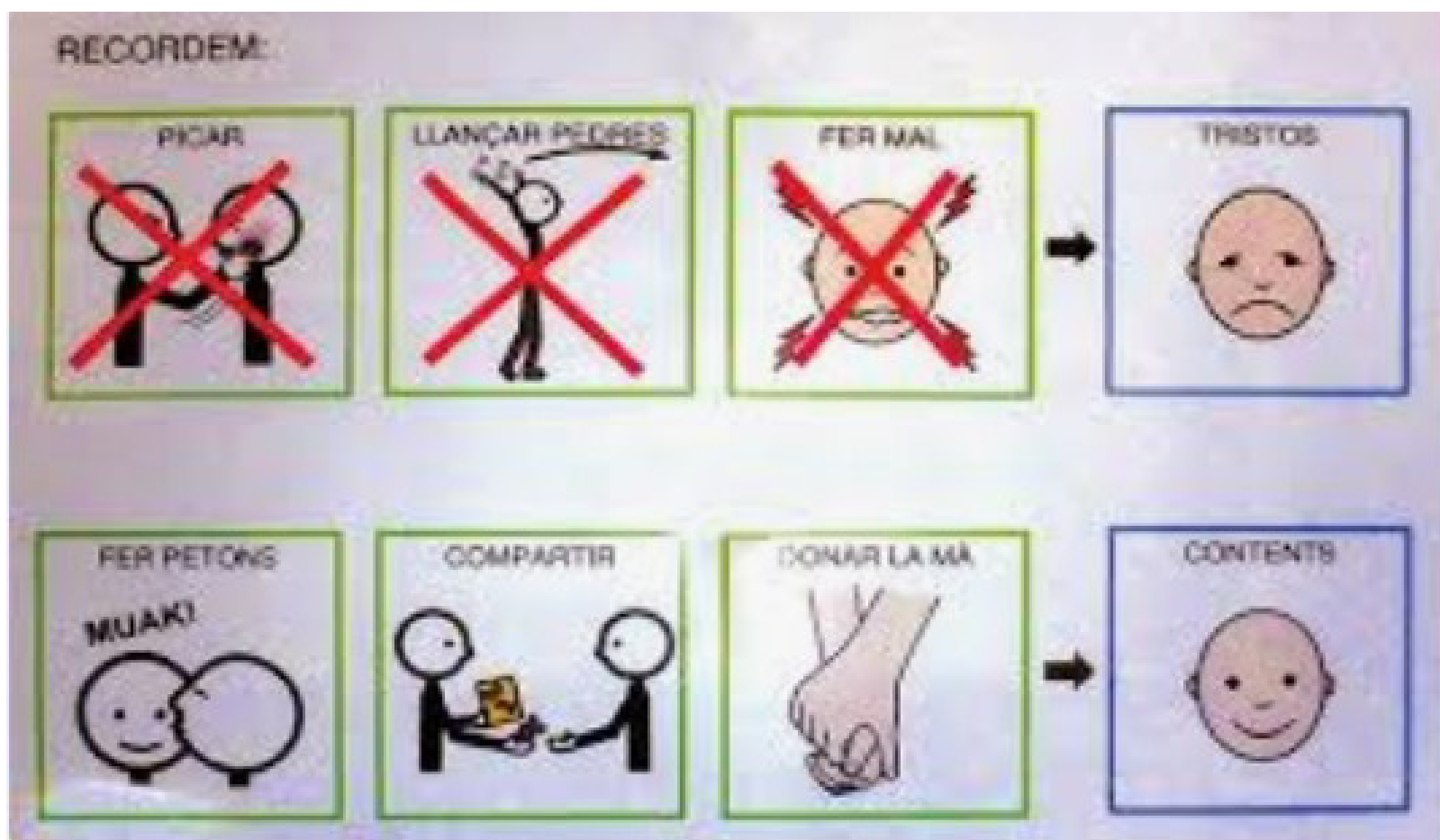
- **Horaris visuals:** Utilitza pictogrames, icones o fotos per mostrar les activitats diàries. Això ajuda els alumnes a anticipar el que vindrà i a reduir l'ansietat.
- **Transicions clares:** Avisa abans de canviar d'activitat amb una senyal visual o verbal perquè l'alumne es pugui preparar.

INTERVENCIÓ A L'ESCOLA. ORIENTACIONS

2. Adaptacions en la Comunicació

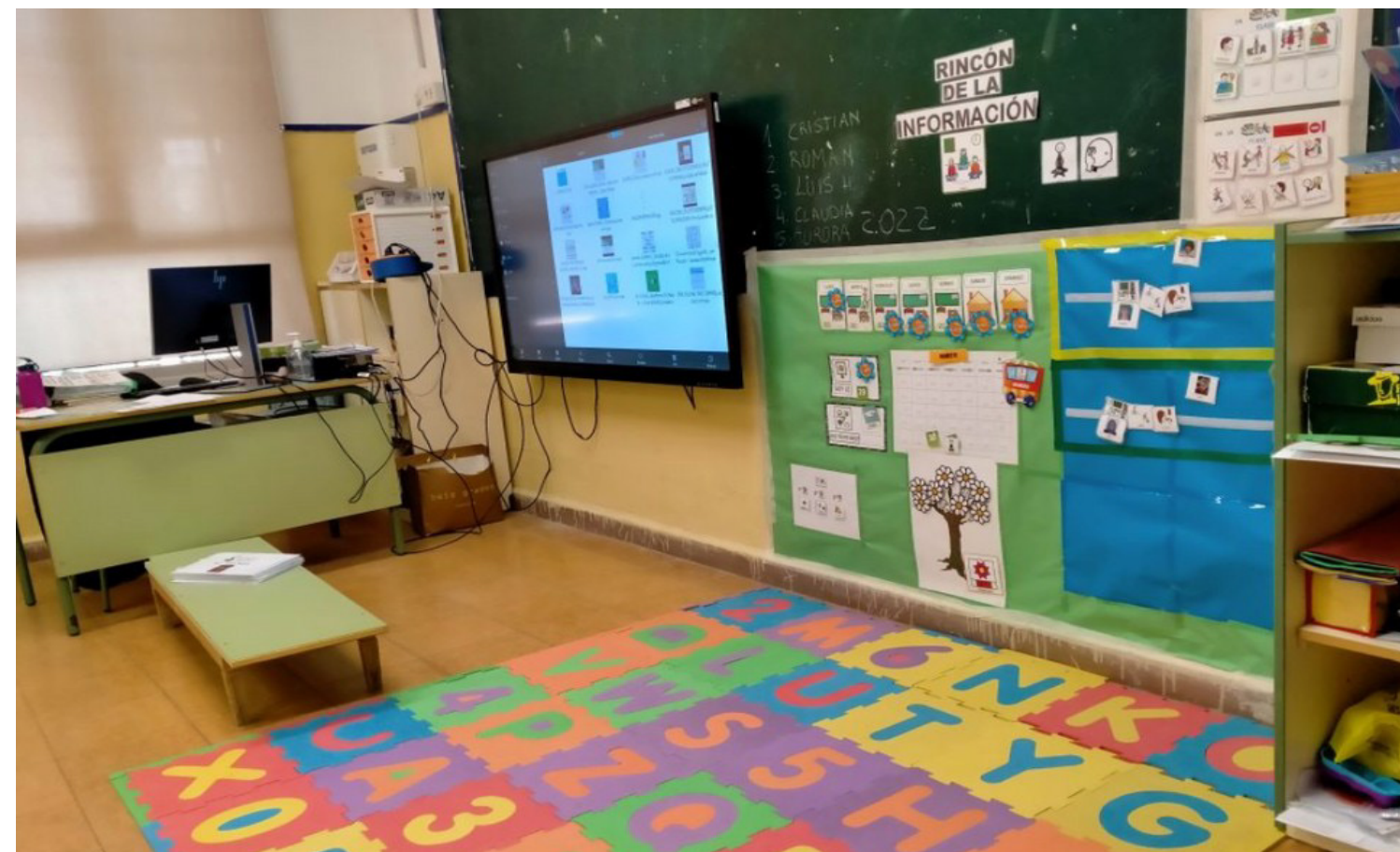
- **Llenguatge clar i senzill:** Utilitza frases curtes i clares. Evita les metàfores, l'humor o el llenguatge figurat que pugui ser difícil d'entendre.
- **Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació(SAAC):** Aprofita recursos com els pictogrames,tauletes amb aplicacions específiques o dispositius de comunicació per facilitar la interacció.

INTERVENCIÓ A L'ESCOLA. ORIENTACIONS

3. Suport Visual

- **Instruccions visuals:** Ofereix guies visuals pas a pas per a les tasques. Això pot incloure seqüències d'imatges que mostrin el procés d'una activitat.
- **Entorns visuals organitzats:** Mantingues l'aula ben organitzada i etiquetada perquè sigui fàcil per als alumnes trobar el que necessiten i reduir la sobrecàrrega sensorial.

INTERVENCIÓ A L'ESCOLA. ORIENTACIONS

4. Suport a la Socialització

- **Grups petits:** Promou activitats en grups reduïts on l'alumne amb TEA pugui interactuar amb altres alumnes en un entorn més controlat.
- **Jocs de rol:** Practica habilitats socials mitjançant jocs de rol que simulin situacions socials reals, ajudant-los a entendre normes socials.

INTERVENCIÓ A L'ESCOLA. ORIENTACIONS

5. Flexibilitat en l'Avaluació

- **Avaluacions alternatives:** Permet alternatives a les proves tradicionals, com avaluacions orals, presentacions visuals o projectes pràctics.
- **Temps addicional:** Proporciona més temps per completar les tasques i les proves, donant l'oportunitat a l'alumne de treballar al seu ritme.

6. Gestió de la Conducta

- **Reforç positiu:** Elogia i recompensa les conductes positives per motivar l'alumne. Pot ser amb paraules, adhesius, o altres tipus de reforços que siguin significatius per a l'alumne.
- **Plans de conducta individualitzats (PCI):** Desenvolupa un PCI que identifiqui les necessitats específiques de l'alumne i estableixi estratègies per gestionar comportaments problemàtics.

BENESTAR EMOCIONAL: SENTIMENTS COMUNS

1. Ansietat

- **Raons:** Pot derivar de canvis en la rutina, situacions socials desconegudes, o sobreestimulació sensorial.
- **Manifestacions:** Evitació de situacions, comportaments repetitius, o reaccions emocionals intenses.

2. Frustració

- **Raons:** Dificultats per comunicar-se o ser entès, problemes per realitzar una tasca determinada, o interrupcions en les rutines.
- **Manifestacions:** Plors, crisis de comportament, o retirada.

3. Confusió

- **Raons:** Dificultats per comprendre situacions socials, normes no explícites, o indicis socials subtils.
- **Manifestacions:** Preguntes repetitives, comportaments inapropiats o aparent desinterès en situacions socials.

4. Felicitat i Plaer

- **Raons:** Activitats preferides, rutines segures, interaccions positives amb persones de confiança.
- **Manifestacions:** Somriures, rialles, participació activa en activitats preferides.

BENESTAR EMOCIONAL: SENTIMENTS COMUNS

5. Tristesa

Raons: Sensació d'aïllament, rebuig per part dels companys, o dificultats per comunicar-se.

Manifestacions: Plors, retirada social, o disminució de l'interès per activitats.

6. Irritabilitat

Raons: Sobrecàrrega sensorial, fatiga, o frustració acumulada.

Manifestacions: Malhumor, reaccions impulsives, o irritació amb estímuls menors.

7. Empatia i Preocupació

Raons: Encara que pot ser menys evident, molts nens amb TEA poden sentir empatia i preocupar-se pels altres, especialment per aquells amb qui tenen una connexió estreta.

Manifestacions: Actes de bondat, interès per les emocions dels altres, o voler ajudar en situacions difícils.

BENESTAR EMOCIONAL:

Factors que influeixen en els sentiments del nens/es TEA

1. Sobrecàrrega sensorial

Impacte: Pot provocar ansietat, frustració i irritabilitat. És important identificar i minimitzar els estímuls que causen sobreestimulació.

2. Dificultats de comunicació

Impacte: Pot augmentar la frustració i la confusió. L'ús de suports visuals i altres eines de comunicació pot ajudar a reduir aquests sentiments.

3. Entorn social

Impacte: Situacions socials complexes poden causar ansietat i confusió. La preparació i l'entrenament en habilitats socials poden millorar l'experiència social.

4. Rutinari i canvis

Impacte: Les rutines estructurades poden proporcionar seguretat i felicitat, mentre que els canvis inesperats poden causar ansietat i frustració.

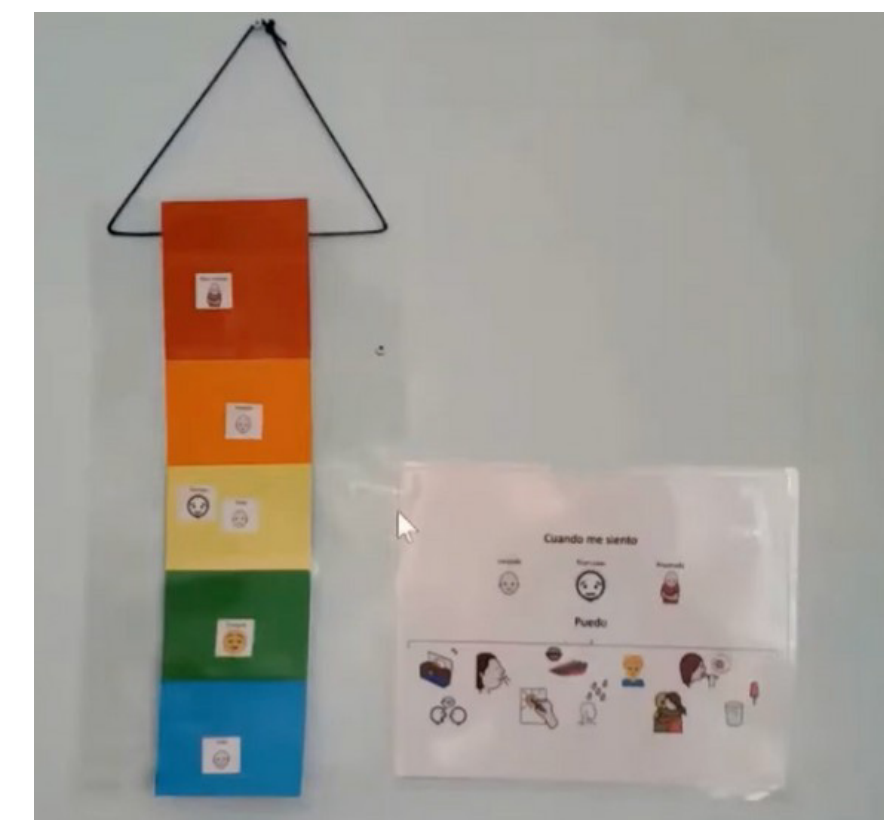
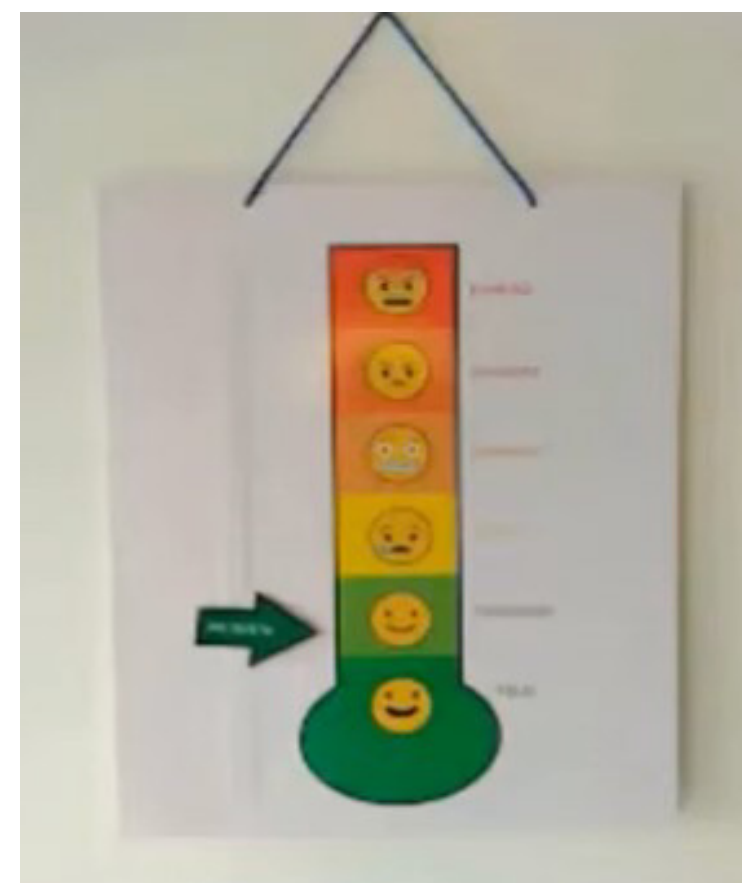
BENESTAR EMOCIONAL:

Factors que influeixen en els sentiments del nens/es TEA

IDENTIFICAR
LES
EMOCIONS

PARAULES
GESTOS
IMATGES

GENERALITZAR:
DIF.EDAT
DIF.SITUACIONS
ELS GREUS

Cas d'Alumne TEA: David

Edat: 8 anys

Antecedents familiars i història personal:

David és fill únic i prové d'una família amb poca experiència prèvia en trastorns del desenvolupament. No hi ha antecedents de TEA coneguts a la família extensa.

Va ser diagnosticat amb TEA als 4 anys després de presentar retard en el desenvolupament del llenguatge i dificultats en les interaccions socials.

Característiques del TEA:

Comunicació: David té dificultats per comprendre i utilitzar el llenguatge verbal.

Parla poc i quan ho fa, a vegades és ecolàlic o utilitza frases repetitives.

- **Interaccions Socials:** Prefereix jugar sol i té dificultats per connectar amb altres nens. Mostra poca consciència de les emocions i les cues socials.
- **Interessos i Comportaments Repetitius:** David té interessos específics i intensos en temes com els trens i les rutines. Posa molta atenció als detalls i pot tenir reaccions molt fortes si alguna cosa surt de la seva rutina habitual.
- **Sensibilitat Sensorial:** És sensible a estímuls com sorolls forts i llums brillants, cosa que pot causar reaccions de malestar o estrès.

ANÀLISI DE CAS: ACTIVITAT

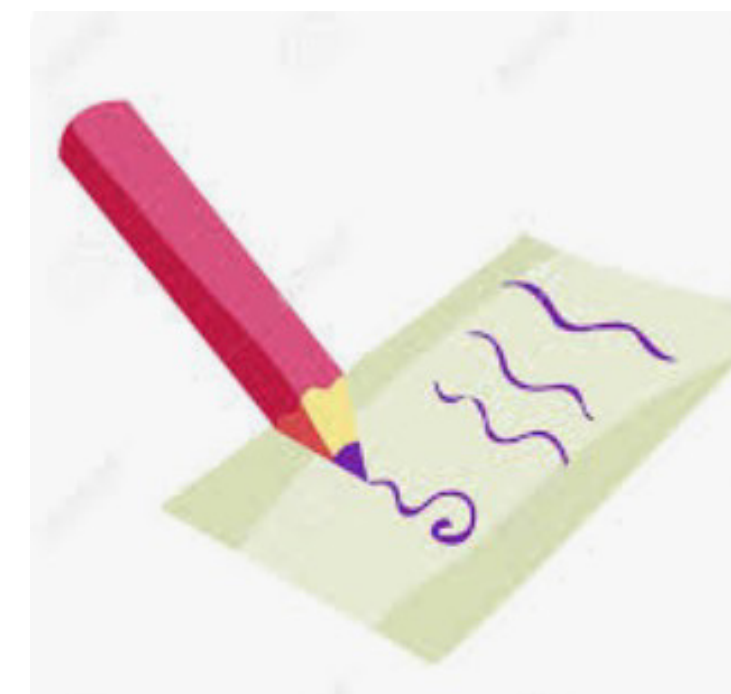
Ajustaments a l'Escola:

- Entorn.
- Suports Visuals
- Adaptacions Curriculars
- Integració Social
- Gestió del Comportament
- Orientació a la família

Ajustaments a l'Escola:

- **Entorn:** L'aula de David està dissenyada per ser tranquil·la i estructurada, amb zones de calma on pot retirar-se si es sent sobreestimat.
 - **Suports visuals:** Utilitza horaris visuals i senyals per a les rutines diàries i les transicions entre activitats.
 - **Adaptacions curriculars:** David rep suport individualitzat per desenvolupar habilitats socials i de comunicació mitjançant sessions de teràpia del llenguatge i jocs estructurats.
 - **Integració social:** L'educador fomenta la integració de David en activitats de grup, utilitzant jocs de rol i activitats cooperatives per millorar les seves habilitats socials.
 - **Gestió del comportament:** S'utilitzen tècniques de reforç positiu i redirecció del comportament per mantenir un entorn d'aprenentatge positiu i gestionar situacions de malestar o ansietat.
- Orientació per a la família:** S'aconsella comunicació regular amb l'escola, implementació de rutines, col·laboració amb professionals, reforç positiu...

- Calleja-Pérez B., Fernández- Perrone A.L., Fernández-Mayoralas D. M., Jiménez de Domingo A, Tirado P., López-Arribas S., Suárez-Guinea, R. y Fernández- Jaén A. (2020). Estudios genéticos y neurodesarrollo. De la utilidad al modelo genético.
- Medicina, 80, (Supl. II), 26-30.
Martos, J. y Llorente, M. (2018). El niño al que se le olvidó cómo mirar. Comprender y afrontar el autismo. Madrid, España. La esfera de los libros.

www.fundacionricardofisas.org

Toda la información contenida en este material es estrictamente confidencial.

© 2021 Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé y Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Todos los derechos reservados. Prohibida su reproducción total y/o parcial, ni su incorporación a un sistema informático, ni su transmisión en cualquier forma o por cualquier medio, sea éste electrónico, mecánico, por fotocopia, por grabación u otros medios, sin la previa autorización escrita de Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé o Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Todos los logotipos, marcas registradas y nombres comerciales pertenecen a sus propietarios respectivos.